

ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

Στις 16/10/2017 τίθεται σε δημόσια διαβούλευση από τον υπουργό δικαιοσύνης Σταύρο Κοντονή, το νέο σωφρονιστικό νομοσχέδιο. Με το πέρας των διαδικασιών στις 30/10 γίνεται φανερή η προσπάθεια της κυβέρνησης ΣΥ.ΡΙΖ.Α. - ΑΝ.ΕΛ. για ψήφιση του νομοσχεδίου με συνοπτικές διαδικασίες, κάτι που επαληθεύει και η απουσία κατά την διαδικασία της επιτροπής των δικηγόρων που έχει αναλάβει τόσο την εκπροσώπηση όσο και την ενημέρωση των κρατουμένων αναφορικά με τις εξελίξεις πάνω στο σωφρονιστικό κώδικα. Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που έρχεται να καταργήσει εν μια νυκτί δικαιώματα που οι κρατούμενοι/ες έχουν κατακτήσει χρόνια τώρα προς βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους μέσα στη φυλακή με αδιάλειπτους αγώνες τόσο εντός, όσο και με τη στήριξη των αλληλέγγυων εκτός των τειχών, και μάλιστα χωρίς η συγκεκριμένη πολιτική συγκυρία να επιτάσσει έστω και προσχηματικά την ανάγκη λήψης τόσο σκληρών μέτρων. Ένα νομοσχέδιο κομμένο και ραμμένο στα πρότυπα μιας αυταρχικής κυβέρνησης.

Κατά την προεκλογική περίοδο του Γενάρη του 2015 και αφού είχε αποκομίσει ήδη πολιτικό όφελος από τη στήριξή του σε αγώνες πολιτικών κρατουμένων (βλ. περίπτωση Νίκου Ρωμανού), ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. χρησιμοποίησε τους/τις κρατούμενους/ες ως έδαφος για την άντληση ακόμη μεγαλύτερης πολιτικής υπεραξίας τόσο από κομμάτια του χώρου της αριστεράς όσο και από κομμάτια του Α/Α χώρου, αφού δεσμεύτηκε για την κατάργηση των φυλακών τύπου Γ, των τρομονόμων, καθώς επίσης και για μια σειρά ευνοϊκών μεταρρυθμίσεων εντός της φυλακής για τους/τις έγκλειστους/ες. Η στάση του αυτή είχε ως αποτέλεσμα την επίτευξη υψηλότατων ποσοστών —της τάξης του 70–80%— εντός των φυλακών. Περίπου 3 χρόνια αργότερα και ως κυβέρνηση πλέον, έρχεται να χρησιμοποιήσει για ακόμα μια φορά τους/τις φυλακισμένους/ες, με ένα νομοσχέδιο ολοκληρωτικών προδιαγραφών, ποντάροντας όμως αυτή τη φορά, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, στη στήριξη των συντηρητικότερων κομματιών της ελληνικής κοινωνίας, εκείνες του δόγματος «ησυχία, τάξη και ασφάλεια». Γίνεται έκδηλη κατ' αυτόν τον τρόπο η προσπάθειά του να τσακίσει κάθε απόπειρα αντίστασης εντός των φυλακών, οδηγώντας στη σωματική και ψυχολογική εξόντωση των

κρατουμένων. Παράλληλα, τα ΜΜΕ ως βασικός πυλώνας διαμόρφωσης συνειδήσεων φρόντισαν εξ αρχής να ντύσουν το νέο σωφρονιστικό νομοσχέδιο με έναν «ανθρωπιστικό» μανδύα. Έτσι, σε κάθε αναφορά τους στις καινοτομίες του νομοσχεδίου μιλούν για εκσυγχρονισμό των φυλακών και ευνοϊκότερη μεταχείριση των κρατουμένων. Σε απόλυτη συνεργασία με την κυβέρνηση, δίνουν έμφαση σε όλα όσα θα μπορούσαν να συνταιριάξουν με το σχήμα «Ασφάλεια - Ανθρωπισμός - Επανένταξη - Διαφάνεια». Στο ίδιο πλαίσιο τονίζουν τη βελτίωση των υποδομών των φυλακών και την αύξηση του χώρου που αναλογεί σε κάθε κρατούμενο, παραβλέποντας φυσικά να αναφερθούν στα νέα σημεία που αφορούν τον έλεγχο, την πειθαρχηση, την καταστολή και την τιμωρία.

Μεταξύ άλλων, το νέο σωφρονιστικό νομοσχέδιο προβλέπει την επαναφορά του κολλικού και πρωκτικού ελέγχου με το πρόσχημα της ενδοσωματικής μεταφοράς ναρκωτικών. Μία πρακτική η οποία τουλάχιστον στα χαρτιά είχε καταργηθεί το 2011 και σκοπό έχει το σπάσιμο του τσαμπουκά αλλά και τον εξευτελισμό των κρατουμένων, είτε όταν μπαίνουν για πρώτη φορά στη φυλακή είτε κατά την επιστροφή τους από την άδεια. Είναι συχνό φαινόμενο πολλοί/ες κρατούμενοι/ες να υπόκεινται σε έλεγχο ενώ η υπόθεση τους δεν έχει καμιά σχέση με ναρκωτικά, κάνοντας ακόμα πιο ξεκάθαρη την προσχηματική χρήση του μέτρου, ενώ τις περισσότερες φορές λείπει μέχρι και ο γιατρός από τη συγκεκριμένη διαδικασία. Από την άλλη πλευρά, τα τεχνολογικά μέσα απεικόνισης που ήδη εφαρμόζονται σε άλλα κράτη, πλασάρονται ως εξευγενισμένος δήθεν τρόπος ελέγχου, διατηρώντας την ταπείνωση και την καταναγκαστική παρέμβαση στο ανθρώπινο σώμα.

Ενώ το 2015 ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. εξωθήθηκε στην κατάργηση των φυλακών τύπου Γ, ύστερα από την έντονη πίεση που του ασκήθηκε από την απεργία πείνας των πολιτικών κρατουμένων αλλά και τη στήριξη που αυτή έλαβε από τους/τις αλληλέγγυους/ες εκτός των τειχών, έρχεται εμμέσως και συγκαλυμμένα να τις επαναφέρει αναφέροντας χαρακτηριστικά στο άρθρο 11 που αφορά τη διάκριση και το διαχωρισμό κρατουμένων και παράγραφο 6 «Οι κρατούμενοι κάθε

νομικής κατηγορίας διαβιώνουν σε ιδιαίτερα καταστάματα ή αυτοτελή τμήματα ή διαφορετικούς, ειδικά καθορισμένους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησης». Παραμονή στα αστυνομικά τμήματα, την απομόνωση αλλά και τους νέους ειδικά διαμορφωμένους χώρους, κάτι φυσικά που ισχύει ακόμα και σήμερα με αποδέκτες πολιτικούς κρατούμενους παρά την υποτιθέμενη κατάργηση των φυλακών τύπου Γ. Ένα καθεστώς εξαίρεσης μέσα στην ίδια την εξαίρεση της φυλακής.

Άλλωστε πολλές εκ των νέων διατάξεων είναι ξεκάθαρα φωτογραφικές για όσους/ες επιλέγουν να υψώνουν τη φωνή τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η παροχή της δυνατότητας στους εισαγγελείς για εφαρμογή του μέτρου εξαναγκαστικής σίτισης των κρατούμενων οι οποίοι/ες βρίσκονται σε απεργία πείνας, γεγονός που συνιστά ωμό βασανισμό τους. (Πρόκειται για το ύστατο μέσο που χρησιμοποιούν πολύ συχνά οι πολιτικοί κρατούμενοι/ες βάζοντας ανάχωμα και σε κίνδυνο το ίδιο τους το σώμα προκειμένου να επιτύχουν αιτήματα που βελτιώνουν την καθημερινή τους διαβίωση εντός των κελιών.) Άνευ προηγούμενου αυταρχική διάταξη αποτελεί και η αναδρομική ακύρωση μεροκάματων που τίθεται στην ευχέρεια του συμβουλίου της φυλακής σε περίπτωση που κάποιος/α κρατούμενος/η υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα, τα οποία και θα αφαιρούνται από τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών της ποινής του/της.

Ως προς το θέμα των αδειών τώρα, το εισαγγελικό βέτο παραμένει δίνοντας τη δυνατότητα στον εισαγγελέα που προεδρεύει του συμβουλίου των φυλακών να αποφασίζει για το ποιος είναι κατάλληλος και ποιος όχι να πάρει την άδεια που δικαιούται βάσει της έκτισης ετών κράτησης αλλά και των πειθαρχικών παραπτωμάτων. Έτσι αφού μειοψηφήσει, μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο εκτέλεσης ποινών, ενώ η εγκεκριμένη άδεια αναστέλλεται μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης. Παρ' όλα αυτά, την τακτική άδεια, ανάσα ελευθερίας, των κρατούμενων έρχεται να περιορίσει και να επισκιάσει το ηλεκτρονικό βραχιόλι, συσκευή γεωεντοπισμού της οποίας το κόστος —15 ευρώ ανά ημέρα αδειάς— καλείται να πληρώσει ο/η κάθε/μία κρατούμενος/η. Η συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση αναδεικνύει εκ νέου σημαντικές πτυχές του δομικά ταξικού χαρακτήρα της αστικής δικαιοσύνης, καθώς το συγκεκριμένο μέτρο προορίζεται επί της ουσίας μόνο για εύπορους/ες κρατούμενους/ες με οικονομική δυνατότητα αποπληρωμής του κόστους του

βραχιολιού.

Την ίδια στιγμή, η είσοδος της βρετανικής πολυεθνικής εταιρίας G4S —κατασκευάστριας των βραχιολιών—, ανοίγει το δρόμο για περαιτέρω ιδιωτικοποιήσεις εντός των φυλακών, συνθήκη που θα αποβεί ακόμη πιο δυσμενής για τους/τις φυλακισμένους/ες. Η Ελλάδα όντας μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO προσπαθεί να ευθυγραμμίσει την πολιτική που ασκείται εγχώρια στο σωφρονιστικό σύστημα με αυτή που επικρατεί κατά κύριο λόγο στις Βορειοατλαντικές χώρες. Μια συνθήκη που επιτρέπει την δημιουργία ιδιωτικών φυλακών είτε τη συνεργασία με ιδιωτικές εταιρίες, όπου τα δικαιώματα των φυλακισμένων περνάνε σε δεύτερη μοίρα αφού σκοπός πλέον είναι ξεκάθαρα το κέρδος. Φυλακές που έρχονται να κάνουν τη βρώμικη δουλειά, αφού πρώτα το κράτος έχει προετοιμάσει το έδαφος δημιουργώντας άθλιες συνθήκες διαβίωσης εντός των φυλακών και υπερπληθή κέντρα κράτησης, είτε μιλώντας μέσω των δημοσιογράφων για αύξηση της εγκληματικότητας, διαφθορά και ελλιπή μέτρα ασφάλειας. Μιλάμε δηλαδή για ένα πεδίο κέρδους, όπου κύριος εκφραστής του είναι οι ιδιωτικές εταιρείες πάντα χέρι-χέρι με τους νομοθέτες, μιας και περισσότεροι κρατούμενοι σημαίνει περισσότερο κέρδος, με την εργασία εντός της φυλακής να μην μπορεί να θεωρεί τίποτα λιγότερο από δουλειά. Στην Ελλάδα οι συζητήσεις και οι αναφορές στην ιδιωτικοποίηση των φυλακών κρατάει αρκετά χρόνια πίσω, αν και τουλάχιστον ακόμα όχι από επίσημα στόματα αλλά από τα παπαγαλάκια και τους κολαούζους τους.

Φυσικά δεν θα μπορούσαμε να παραβλέψουμε τα κέντρα κράτησης μεταναστών/στριών, όπου πρωτοπήραν θεσμική μορφή επί υπουργίας Δένδια, όπως και τις επιχειρήσεις σκούπα της αστυνομίας που συνεχίζονται μέχρι και σήμερα ως κομμάτι της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών. Κράτος, Μ.Κ.Ο. και ιδιωτικές εταιρείες, σε ένα χορό εκατομμυρίων ελέγχουν τις ζωές χιλιάδων μεταναστών με απώτερο σκοπό το κέρδος. Κάθε προσπάθεια διεκδίκησης πνίγεται στο ξύλο και τα χημικά, ενώ το δυνατότερο όπλο στη φαρέτρα τους είναι απειλή της απέλασης. Στρατόπεδα συγκέντρωσης με άθλιες συνθήκες διαβίωσης, φτιαγμένα τεχνηέντως έξω από τον αστικό ιστό, ώστε να ανακόπτεται η κοινωνική επαφή και να αποφεύγεται η συγκρότηση αντιστάσεων των απέξω, με τους ανθρώπους εκείνους που ουσιαστικά αποτελούν για τους καπιταλιστές τον πάτο της

εργατικής τάξης. Ένα κομμάτι της που δεν θα χάσουν εννοείται την ευκαιρία να ξεζουμίσουν στο όνομα πάντα του κέρδους.

Ευρύτερα, στόχο της κυβέρνησης αποτελεί η διασπορά του φόβου και η αποθάρρυνση των αγωνιζόμενων τόσο εντός όσο και εκτός των κελιών για άρθρωση αντιστάσεων και διεκδίκηση των «αυτονόητων» που τίθενται σε διερώτηση για ακόμα μια φορά, κάτι που δεν μας προκαλεί όμως καμία εντύπωση. Εκμεταλλευόμενο το φόβο, το κράτος επιχειρεί να ενισχύσει τις άμυνες του, να φτιάξει όντως μια φυλακή που θα σαπίσεις εκεί μέσα αν τολμήσεις να μην υπακούσεις. Μια φυλακή ειδικά προσαρμοσμένη σε όσους/ες επιμένουν να αντιστέκονται και να μη συμμορφώνονται με το υπάρχον, ή που αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στους κανόνες της μισθωτής εργασίας και εν συνεχεία ανακυκλώνονται είτε εντός είτε εκτός της φυλακής σε διάφορες μορφές παραβατικότητας λόγω του κοινωνικού στιγματισμού, της ιδρυματοποίησης και της περιθωριοποίησης που έχουν υποστεί. Σ' αυτούς ακριβώς στοχεύουν και σε άλλους τόσους που θα ακολουθήσουν.

Σε αντιστοιχία με τις συνθήκες που επικρατούν εντός της φυλακής σε μια συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, βρίσκονται εκείνες που επικρατούν στην κοινωνία και αντιστρόφως. Η επίθεση εντός των φυλακών μέσω του σωφρονιστικού κώδικα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια μεμονωμένη πολιτική επιλογή και πρακτική τους κράτους, αλλά εντάσσεται σε ένα γενικότερο πολιτικό σχεδιασμό με αποδέκτη ολόκληρη την κοινωνία. Έναν πολιτικό σχεδιασμό όξυνσης των ταξικών διαχωρισμών, της καταστολής και του ελέγχου κάθε πτυχής του δημόσιου χώρου. Ξεκινώντας από τη καταστρατήγηση βασικών εργατικών δικαιωμάτων, τη νομοθέτηση προσκομμάτων για την κήρυξη απεργίας και φτάνοντας ως την απόπειρα ποινικοποίησης του συνδικαλισμού βάσης και στο εκ νέου τσάκισμα μισθών και συντάξεων, η κυβέρνηση αποδεικνύει με πόση προσήλωση υπηρετεί τα ταξικά συμφέροντα του κεφαλαίου. Αντιστοίχως από τη μια η αύξηση των καμερών στους χώρους εργασίας και από την άλλη η εντατικοποίηση του ελέγχου στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς με την καθιέρωση του ηλεκτρονικού εισιτηρίου και τις μπάρες στους σταθμούς του μετρό, επισημαίνουν το δόγμα «έλεγχος και επιτήρηση» και κάνουν πιο εμφανείς τους κοινωνικούς αποκλεισμούς που επιβάλλει το κράτος με κάθε δυνατό τρόπο.

Η δικαιοσύνη άλλωστε δεν θα μπορούσε παρά να έχει ξεκάθαρα ταξικό και κοινωνικό προσανατολισμό. Σε μια ιεραρχικά δομημένη καπιταλιστική κοινωνία, δεν θα περιμέναμε τίποτα διαφορετικό από αυτούς που νομοθετούν για τις ζωές μας. Το κράτος από τη φύση του προασπίζεται τα συμφέροντα του κεφαλαίου και η δικαιοσύνη δεν μπορεί να μην έχει την αντίστοιχη κατεύθυνση, γεγονός που εγγράφεται σε ολόκληρο το σώμα της, αρχής γενομένης από τους εισαγγελείς που μεταξύ άλλων δεν έχουν την υποχρέωση να καταβάλουν πόθεν έσχες, όπως προβλέπεται με σχετικό νόμο του κράτους. Χαρακτηριστικές από την άλλη, είναι οι δίκες-παρωδία και το πέσιμο στα μαλακά μέσω νόμων, όπως αυτού περί ευθύνης υπουργών, υψηλόβαθμων στελεχών σε προηγούμενες κυβερνήσεις, αναμειγμένων σε σειρά πολιτικών και οικονομικών σκανδάλων σε αντιπαραβολή με τη φυλάκιση ανθρώπων για παράδειγμα που αρνήθηκαν απλά να πληρώσουν διόδια. Εξίσου χαρακτηριστικοί είναι και οι ταξικοί διαχωρισμοί που υφίστανται εντός των κελιών, με τα εγκλήματα του λευκού κολάρου από ανθρώπους με το προφίλ υψηλής κοινωνικής θέσης και οικονομικής δύναμης να τυγχάνουν προνομιακής μεταχείρισης και κελιών πολυτελείας, την ίδια στιγμή που κρατούμενοι για μικρο-παραβάσεις είναι αναγκασμένοι να στοιβάζονται ανά δεκάδες ή και να αργοπεθαίνουν στις άθλιες υποδομές των φυλακών (βλ. περίπτωση νοσοκομείο-κολαστήριο φυλακών Κορυδαλλού).

Εμείς από τη μεριά μας στεκόμαστε αλληλέγγυοι/ες στον αγώνα των κρατουμένων μέχρι και την εκπλήρωση όλων των αιτημάτων τους για άρση του εισαγγελικού βέτο που κόβει τις άδειές τους, απόσυρση της ηλεκτρονικής επιτήρησης ή του κατ' οίκον περιορισμού που αντικαθιστά την τακτική άδεια και την υφ' όρων απόλυση, τη θεσμοθέτηση του 1/5 της ποινής για την κανονική άδεια, άμεση απόσυρση του άρθρου 11 που επαναφέρει τις φυλακές τύπου Γ, τερματισμό της ταπεινωτικής γύμνασης των κρατουμένων με το πρόσχημα της έρευνας, απόσυρση των περιορισμών που εισαγάγει ο νέος σωφρονιστικός κώδικας στην εκπαίδευσή τους (πάλι σύμφωνα με τις διαθέσεις των εισαγγελικών λειτουργιών), κατάργηση του ηλεκτρονικού φακελώματος των προσώπων και των συγγενών που επικοινωνούν μαζί τους, απόσυρση της παραγράφου 3, άρθρο 31, που επιτρέπει την υποχρεωτική σίτιση κρατουμένου απεργού πείνας και διαγραφή της τιμωρητικής διάταξης στο άρθρο 67, που δίνει το δικαίωμα στο συμβούλιο φυλακής να αφαιρέσει τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής.

Η ηθική και υλική στήριξη στον αγώνα των κρατουμένων είναι για μας δεδομένη, καθώς η όποια εκπλήρωση των αιτημάτων τους κάθε φορά έχει σαν αποτέλεσμα τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους εντός των φυλακών. Χωρίς να έχουμε καμία αυταπάτη, η συνθήκη του εγκλεισμού και ο λεγόμενος «σωφρονισμός» των εγκληματιών στοχεύουν δομικά στην πειθάρχηση και συμμόρφωση με το υπάρχον, στο όνομα πάντα της κοινωνίας και της «υπεράσπισής» της. Τοποθετούμενοι/ες λοιπόν πάνω στο ζήτημα των φυλακών, δεν έχουμε ως σκοπό τη βελτίωση ή τον εξανθρωπισμό τους, αλλά την οριστική κατάργησή

τους. Σε μια ιστορική στιγμή που χαρακτηρίζεται από την ολοένα και μεγαλύτερη εμπλοκή ιδιωτικών συμφερόντων εντός των φυλακών και την ανάδειξή τους ως προνομιακό πεδίο επενδύσεων και κερδοφορίας για το κεφάλαιο, η όποια άρθρωση επιχειρηματολογίας γύρω από το «σωφρονιστικό χαρακτήρα της ποινής» είναι υποκριτική και επικίνδυνα αφέλης. Με άλλα λόγια, το σωφρονιστικό ιδεολόγημα που ιστορικά αποτέλεσε μια από τις βάσεις πάνω στις οποίες καθιερώθηκε σταδιακά ο θεσμός της φυλακής, αρχίζει να καταρρέει.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΣΜΑ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Γενάρης 2018

<http://stegastro.espivblogs.net>